

МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ФОРМА ПРОДУКТИВНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

У статті висвітлено сутність, зміст та функції методу проектів. Подано детальну характеристику типології навчальних проектів за різними класифікаційними ознаками, обґрунтовано специфіку організації, етапи виконання та доцільність застосування методу проектів у навчальному процесі як форми продуктивного навчання студентів.

Запровадження проектної технології у навчальному процесі сприятиме кращому засвоєнню і поглибленню знань, розвитку творчого мислення студента; формуванню навичок групової командної роботи та комунікації, управлінню конфліктними ситуаціями; сприятиме навчанню методам пошуку, збору, аналізу та синтезу інформації для вирішення поставлених навчальних завдань.

Ключові слова: метод проектів, проектна технологія, проектна діяльність, продуктивне навчання..

Постановка проблеми у загальному вигляді... Стратегічною метою реформування і модернізації освіти в Україні є створення ефективного інноваційного освітнього середовища у навчальних закладах через впровадження найсучасніших технологій навчання. Продуктивна освіта в умовах сучасного українського соціуму виступає потужним стимулом активізації особистої творчої енергії, мотивації до продуктивної самоосвітньої діяльності, розвитку творчих здібностей особистості шляхом засобів і форм продуктивного навчання, однією з яких є метод проектів. Пройшовши стадію еволюційних змін, метод проектів виступає прогресивним методом освітніх технологій XXI століття, що спрямований на духовне та професійне становлення особистості, оволодіння нею різними способами творчої, дослідницької діяльності. Як форма продуктивного навчання він забезпечує творчий характер навчальної діяльності в процесі якої студент реалізує свої можливості у спільно досягнутому продукті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Дослідження методу проектів як засобу реалізації особистісно орієнтованого навчання спостерігається у наукових доробках Т. Башинської, Л. Ботько, Т. Волковської, С. Сисоевої, З. Таран, О. Коперника та ін. Широкоаспектне висвітлення методу проектів як педагогічної технології, що включає сукупність дослідницьких проблемних методів творчого спрямування, розкрито у наукових працях Є. Полат, О. Пометун, Л. Пироженко, О. Рибної, С. Сисоевої, та ін. Зокрема, у простежується визначення методу проектів як комплексного навчального методу (Б. Гершунський, В. Мигунов, П. Петряков, А. Карачев, Н. Матяш, Г. Селевко, С. Сисоева та ін.); як продуктивного методу навчання (І. Бем, А. Хуторський, Й. Шнайдер).

У сучасній педагогіці розкрито погляди на зміст, структуру, типологію методу проектів, етапи проведення та специфіку застосування у навчальному процесі (К. Баханов, В. Гузєєв, А. Касперський, В. Курицина, О. Пєхота, Л. Пироженко, Є. Полат, О. Пометун, О. Савченко, Г. Селевко, Л. Сергєєва, М. Скаткіна, Е. Михайлова та ін.).

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є обґрунтування методу проектів як форми продуктивного навчання студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження... У педагогічній науці поняття «метод» визначається як певний спосіб цілеспрямованої реалізації процесу навчання, досягнення поставленої мети [11]. За Є. Полат, метод проектів є способом досягнення дидактичної мети і виступає як сукупність операцій оволодіння певною сферою практичного чи теоретичного знання, тією чи іншою діяльністю [17]. Слід зазначити, що продуктивність взаємодії учасників освітнього процесу пов'язується з її творчим характером, центральним чинником якої виступає система форм співпраці викладача із студентами, що забезпечує створення спільності значень, цілей, способів досягнення результату і формування саморегуляції індивідуальної діяльності [19].

У дослідженнях Т. Башинської [1], Л. Ботько [4], Т. Волковської [7], О. Коперника [13], О. Пєхоти [16], С. Сисоевої [19], З. Таран [20] та ін. зазначається, що метод проектів виступає як засіб реалізації особистісно-орієнтованої взаємодії, спрямований на особистісне спілкування; на розуміння педагогом внутрішнього світу студентів; створює умови для розвитку мотивації у творчій навчальній діяльності; стимулює прагнення зрозуміти установки і погляди один одного. Науковці зазначають, що основна мета проектів – сприяння творчим та дослідницьким здібностям у процесі реалізації особистісно орієнтованого навчання. Відповідно до цього, спільна проектно-творча діяльність визначається як спосіб реалізації особистісно-орієнтованої взаємодії, де студент реалізує свої можливості в спільно досягнутому продукті.

Педагогічна технологія як проект і реалізація системи послідовного розгортання педагогічної діяльності, спрямованої на виховання вільної, відповідальної особистості як суб'єкта й проектувальника життя тощо [15; 16]. Технологічність методу проектів забезпечується певним комплексом, що включає: заплановані результати; засоби оцінки для коригування та вибору оптимальних методів, прийомів навчання для конкретної ситуації; розробленого викладачем на основі підбору моделей навчання [16; 17; 18; 19]. Визначаючи метод проектів як педагогічну технологію, науковці виділяють такі основні принципи, яких потрібно дотримуватись під час роботи

над проектом: активність у визначенні завдання та його опрацюванні; практичний характер проекту, його актуальність, доцільність; інтерес учнів до роботи; поєднання теорії з практикою, знань і навичок; спроможність втілення проекту; самостійність; творчість; колективна діяльність [9; 13; 15; 16; 17; 19].

Визначаючи сутність та специфіку застосування методу проектів в навчальному процесі дослідники відмічають його творчий, перетворювальний характер роботи в процесі виконання, і наголошують, що саме участь у проектах сприяє активності, творчості, впевненості студентів, сприяють формуванню їх дослідницьких навичок та інтеграції знань [3; 5; 6; 8; 11; 13; 17]. Л. Бодько, Т. Волковська, С. Генкал, Г. Дятко, О. Яремко вважають, що метод проектів слід розглядати як комплексний навчальний метод, який дозволяє індивідуалізувати навчальний процес, дає можливість виявити творчі здібності у плануванні, організації та контролі своєї діяльності [6; 8; 12].

Розмаїття цілей і завдань методу проектів свідчить про його поліфункціональність, що забезпечується дидактичною, пізнавальною, виховною, соціалізуючою та розвивальною його функцій.

Дидактична функція проектування передбачає розвиток у студентів вміння конструювати свої знання, презентувати результати своєї роботи, формує навички самоорганізації, забезпечує ознайомлення їх з різними способами опрацювання інформації [8].

Пізнавальна функція сприяє підвищенню мотивації до отримання нових знань, розвитку вміннь продукувати, аргументувати та доводити свої ідеї [9].

Розвивальна функція проектування передбачає розвиток творчих і дослідницьких здібностей, формування комунікативних умінь та навичок, розвиток критичного мислення, навичок аналізу та рефлексії [2; 3; 12].

Виховна функція забезпечує усвідомлення власних дій щодо самодисципліни та відповідальності, сприяє формуванню загальнолюдських цінностей [1; 2; 3; 8; 12].

Соціалізуюча функція передбачає розвиток навичок спілкування у соціумі, самостійного погляду на події та явища, осмислення своїх можливостей та усвідомлення власної ролі під час роботи у команді [1; 2; 3; 8; 12].

На основі контент-аналізу робіт провідних науковців і фахівців-практиків нами визначено розгорнуту типологію навчальних проектів за різними класифікаційними ознаками: за видом діяльності, яка домінує у проекті (дослідницький, пошуковий, творчий, рольовий, прикладний, інформаційний, ігровий, ознайомчо-орієнтований); за предметно-змістовою галуззю знань (монопроект, міжпредметний проект); за характером координації проекту (безпосередній; опосередкований); за характером контактів (учасників однієї групи, навчального закладу, міста.); за кількістю учасників (індивідуальний, парний, груповий); за тривалістю виконання проекту (короткотривалий, середньої тривалості, довготривалий); за ступенем складності: простий, складний, комплексний (включає два й більше субпроекти або передбачає різні типи й форми творчої діяльності); за характером партнерських взаємодій між учасниками проектування (кооперативний, змагальний, конкурсний); за характером цільових установок: втілення ідеї або плану; отримання естетичної насолоди; подолання інтелектуальних перепон; здобуття нових знань і досвіду; за професійною спрямованістю (комунікаційний, екологічний, соціальний); за взаємозалежністю з іншими проектами (відокремлений, наскрізний, спіралеподібний, аналогічний); за рівнем самостійності виконання (виконується сумісно із викладачем; з іншими студентами та викладачем; з іншими студентами без керівництва викладача; переважно самостійно); за часом виконання: у навчальний час (поточний, підсумковий); у позанавчальний час; частково в навчальний і позанавчальний час; за кінцевим результатом (матеріальний, особистісний); за формою й методами організації (ділова гра, практична робота тощо); за сутнісними характеристиками: створюваний (продуктивний), пов'язаний з трудовою діяльністю; споживчий (підготовка екскурсій, інформаційні послуги тощо); проект розв'язання проблеми (науково-дослідницький); проект-вправа (проект навчання й тренування для оволодіння певними навичками [17].

Детальніше звернемо увагу на деякі з них.

Дослідницькі проекти – домінуючою діяльністю є дослідницька, мають структуру, наближену до наукового дослідження, передбачають актуальність і формулювання проблеми дослідження, його предмета і об'єкта, розробку плану, шляхів вирішення, чітко визначені цілі, вибір методології і висунення гіпотез, застосування відповідних методів дослідження і джерел інформації, обробку і систематизацію та обговорення, одержаних результатів (тези, стаття, доповіді на науковій конференції, есе, аналітичні роботи, вивчення та узагальнення перспективного педагогічного досвіду, виконання дипломних робіт).

Творчі проекти не передбачають детально проробленої структури спільної діяльності, а лише домовленість про результати, які плануються та форму представлення. Це може бути твір, фільм, газета, відеофільм, свята, гра, експедиція та інші. Оформлення результатів творчого проекту вимагає оформлення у вигляді сценарію відеофільму, плану твору, статті, репортажу, програми свята, дизайну, рубрик газети, альбому.

Рольові проекти – це проекти у яких структура, як і у творчих, залишається відкритою до завершення роботи. Характер і зміст проекту визначається відповідно ролей учасників (літературні персонажі, вигадані герої). Ступінь творчості в цих проектах дуже висока і переважає рольова гра. Результати цих проектів намічаються на початку виконання або вимальовуються лише в кінці.

Інформаційні проекти спрямовані на збір, узагальнення та аналіз інформації про явище або об'єкт. Структура проекту включає: а) актуальність, мету, джерела інформації; б) обробку інформації (аналіз, узагальнення, зіставлення, висновки); в) результат (стаття, реферат, доповідь, відео і ін.); г) презентацію (публікація, обговорення в телеконференції і т.д.).

Ознайомчо-орієнтовні проекти – вид інформаційних проектів, що інтегруються в дослідницькі проекти і є їх органічною частиною (модулем). Проводяться з метою інформаційного пошуку та аналізу. Структура подібна до предметно-дослідницької проекту, визначається: предмет інформаційного пошуку, поетапність пошуку з позначенням проміжних результатів; проводиться аналіз зібраних фактів, формулюються загальні висновки; пошук інформації з визначених напрямків, аналіз нових фактів, узагальнення, висновки; загальний висновок, оформлення результатів (обговорення, презентація, зовнішня оцінка).

Практично-орієнтовані проекти – передбачають, що результат діяльності їх учасників визначається на самому початку і зорієнтований на соціальні інтереси учасників. Проект передбачає чітко-визначену структуру, сценарій діяльності учасників з визначенням їх функцій, участь кожного учасника в оформленні кінцевого продукту. У даному проекті важлива організація координаційної роботи та її поетапне обговорення; коректування зусиль як спільних, так й індивідуальних; організація одержаних результатів і впровадження їх в практику.

Отже, основними вимогами до застосування методу проекту у навчальному процесі є: визначення проблемного завдання (ситуації), вирішення якого потребує критичного та всебічного аналізу у процесі його дослідження; теоретична, практична, пізнавальна значущість проекту; організація дослідницької роботи студентів (індивідуальна, парна, групова); формування змістової частини проекту із фіксацією поетапних результатів; вибір методів дослідження; збір, систематизація, аналіз інформації; обговорення результатів роботи (презентація, публікація, веб-сторінка, тощо); оформлення та презентація результатів; оцінювання проекту; висновки, визначення перспективних напрямів подальшого дослідження.

При організації та виконанні навчальних проектів слід дотримуватися певних етапів:

Організаційно-орієнтовний етап. Функції викладача полягають у підвищенні мотивації учасників, формуванні мікрогрупи, наданні допомоги у визначенні мети і завдань проекту, розробці плану реалізації ідеї, визначенні критеріїв оцінки діяльності на всіх етапах. Завдання студента полягають: у визначенні мети і завдань проекту, розробці плану роботи, пошуку необхідної для початку роботи інформації.

Технологічно-реалізаційний етап. Викладач: консультує по змісту проекту, допомагає в систематизації, узагальненні матеріалів, знайомить з правилами оформлення проекту, стимулює розумову активність студентів, відстежує практичні дії виконавців і оцінює проміжні результати кожного учасника, проводить моніторинг спільної діяльності. Студент: збирає, аналізує й систематизує інформацію, обговорює її в мікрогрупах, висуває і перевіряє гіпотези, виконує практичну частину проекту, оформляє макет або модель проекту, проводить самоконтроль.

Результативно-узагальнюючий. Викладач консультує з питань підготовки звіту про виконану роботу, процедури захисту проекту, виступає в ролі експерта, аналізує виконану роботу, оцінює внесок кожного з учасників. Студент, у свою чергу, оформляє пакет документів, інформаційний стенд за результатами проекту, готує презентацію результатів роботи.

Презентативно-творчий. Викладач оцінює результати роботи. Студент, готуючи презентацію, повинен доповісти з таких основних питань: вступ (тема, мета, завдання навчального проекту), результати навчального проекту, висновки. Презентація навчального проекту може бути представлена у формі постера, на якому автори в оригінальній формі подають добірку матеріалів (мультимедійна презентація, міні-підручник).

Захист проектів. Відбувається у формі презентації (10-15 хв.), під час якої студенти представляють результати своєї роботи, описують методи та прийоми, за допомогою яких було отримано інформацію, доповідають про проблеми, що виникли під час виконання проекту, демонструють набуті знання, вміння, творчий потенціал. Найважливішим здобутком, який отримують студенти у процесі захисту проектів є формування навичок публічного виступу та презентації результату своєї роботи (проектного продукту), підтвердження власної компетентності.

Критерії оцінювання виступають як основа забезпечення якісної реалізації цілей проекту, вони повинні бути заздалегідь повідомлені студентам і визначатись індивідуально за самостійно виконане завдання. Для максимально якісного результату, педагогу слід сформулювати чіткі критерії оцінювання результатів роботи над проектом кожного учасника, а саме: а) глибина розуміння та усвідомлення цілей проекту та етапів роботи над ним; б) повнота висвітлення; в) логічність викладу; г) нестандартні підходи до рішення; д) оформлення інформації; е) комунікативна культура; е) культура мови під час презентації.

Оцінюючи проект, слід врахувати і формування особистісних якостей студента: рівень самооцінки, здатність робити усвідомлений вибір та осмислювати його наслідки; вміння визначати значущість та актуальність висунутих проблем; доцільність використаних методів дослідження та обробки результатів; активність під час виконання проекту, вміння аргументувати свої висновки, відповідати на запитання опонентів; оформлення результатів виконаного проекту.

Не менш важливими у навчальному проектуванні є експертне (зовнішнє) оцінювання (педагоги, одногрупники, студенти паралельних груп, студенти старших курсів, представники інших установ). При розробці критеріїв оцінювання для експертів, слід враховувати: доцільність, об'єктивність, відкритість, доступність; змісту проекту, його презентацію, захист проекту.

Слід зазначити, що у процесі проектної діяльності підвищується рівень зацікавленості студентів конкретним предметом, посилюється інтерес студентів до навчання. Під час виконання проектів студенти залучаються до пошуку вирішення проблеми та способів її дослідження, їм надається можливість демонстрації реальних результатів в процесі роботи над навчальним проектом. Студенти навчають не тільки розробці і виконанню проекту згідно з поставленим завданням, а й презентації його результатів для широкої аудиторії; привчаються до використання підходів щодо раціонального розподілу та управління часом (Time Management); розкривають творчі здібності та креативне мислення у кожного учасника навчального проекту.

Висновки... Отже, метод проектів як форма продуктивного навчання, надає можливість на основі практичного життєвого досвіду, молоді в професійному пошуку, розв'язанні соціальних, освітніх психологічних і культурних проблем.

Застосування методу проектів у навчальному процесі покращує ефективність засвоєння та усвідомлення знань суб'єкта навчання, сприяє формуванню вмінь працювати з інформацією, аналізувати, систематизувати, узагальнювати, встановлювати асоціації з раніше вивченим, робити висновки, висувати ідеї, знаходити варіанти розв'язання проблеми, передбачати можливі наслідки рішень, обґрунтовувати власну думку, знаходити компроміс, прогнозувати результати своєї діяльності. Творча співпраця викладача і студентів під час проектної діяльності забезпечує творчу самореалізацію як викладача, так і студентів, задовольняє їх потреби в самовдосконаленні та саморозвитку; сприяє досягненню високих творчих результатів у процесі навчання.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці методичного супроводу навчальних проектів при викладанні педагогічних дисциплін у професійній підготовці педагогів-дорадників.

Використана література:

1. Башинська Т. Проектувальна діяльність – основа взаємодії вчителя та учнів / Т. Башинська // Початкова школа. – 2003. – №7. – С. 59-62.
2. Бем И., Шнейдер Й. Продуктивное обучение: слагаемые системы /И.Бем, Й.Шнейдер //Новые ценности образования: продуктивное образование. – 1999. – №14. – Вып.9. – С. 59-70.
3. Білик В. Проектна діяльність – основа розвитку творчих здібностей молодших школярів / В. Білик // Початкова школа. – 2013. – №5. – С. 6-8.
4. Бодько Л. Метод проектів як засіб реалізації особистісно орієнтованого навчання / Л. Бодько // Початкова школа. – 2013. – № 10. – С. 1-4.
5. Бондар С.П. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті / С.П. Бондар, Л.Л. Момот, Л.А. Липова, М.І. Головка – Рівне : Тетіс, 2003. – 200 с.
6. Войний О. Зміст проектної діяльності учнів / О. Войний // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2007. – №4. – С. 7-9.
7. Волковська Т. Проектування як метод особистісно-орієнтованого навчання / Т. Волковська // Початкова освіта. Методичний порадник. – 2006. – №40(376). – С. 9-10.
8. Генкал С.Є. Дидактичні можливості індивідуальних освітніх проектів учнів профільних класів / С.Є. Генкал //Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія. – Вінниця, 2005. – №14. – С. 15-17.
9. Генкал С.Є. Індивідуальні освітні проекти як засіб реалізації пізнавальних потреб учнів профільних класів / С.Є. Генкал //Педагогічні науки: 36. наук. пр. – Суми : ДПУ ім.А.С.Макаренка, 2005. – Ч. II. – С. 200-206
10. Генкал С.Є. Самореалізація та самовизначення учнів профільних класів на основі індивідуальних освітніх проектів / С.Є. Генкал //Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія. – Вінниця: Вінницький пед. ун – т ім.М.Коцюбинського, 2004. – №11. – С. 94-97.
11. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376с.
12. Дятко Г., Яремко О. Основи проектної діяльності навчально-виховного процесу у початковій школі / Г. Дятко, О. Яремко. – Дрогобич, 2009. – 30 с.
13. Коберник О.М. Проективна педагогіка і національна школа / О.М. Коберник // Шлях освіти – 2006. – № 7. – С. 7-9.
14. Метод проектів (Антологія педагогічної думки) // Початкова освіта. – 2008. – №4 (Вкладка).
15. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие для студ. пед. вузов и системы повышения квалификации пед. кадров /Е.С. Полат, М.Ю. Бухарина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. Под ред.Е.С. Полат. – М. : изд. центр «Академия», 2001. – 272с.
16. Освітні технології: Навч.-метод. посібник /О.М. Пехота, А.З. Кітченко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К. : Вид-во А.С.К., 2003. – 255с.
17. Полат Е. Метод проектов: типология и структура /Е.С. Полат //Лучшие страницы педагогической прессы. – 2004. – №1. – С. 9-17.
18. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования // Е.С. Полат , М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров – М. : Издательский центр «Академия», 2009. – 272 с.
19. Сисоєва С. Особистісно зорієнтовані технології: метод проектів / С. Сисоєва //Підручник для директора. – К. : Плеяди, 2005. – №9-10. – С. 25-28.

20. Таран З. Трансформація ролі педагога в управлінні творчими та практико-орієнтованими проектами / З.Таран // Відкритий урок. – 2004. – №5/6. – С. 18-20.
21. Шишов С. Е. Проектный метод: проблемы и перспективы / С.Е. Шишов // Метод проектов в технологическом образовании школьников: Материалы Международного семинара. – С-Пб. : Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2001. – С. 7-15.

Тадеуш Е.Н.

МЕТОД ПРОЕКТОВ КАК ФОРМА ПРОДУКТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ

В статье раскрыта сущность, содержание и функции метода проектов. Представлена подробная характеристика типологии учебных проектов по различным классификационным признакам, обоснована специфика организации, этапы выполнения и целесообразность применения метода проектов в учебном процессе как формы продуктивного обучения студентов.

Внедрение проектной технологии в учебный процесс будет способствовать лучшему усвоению знаний студентами, развитию творческого мышления; формированию навыков групповой командной работы и коммуникации, развитию умений управления конфликтными ситуациями; способствовать обучению методам поиска, сбора, анализа и синтеза информации для решения поставленных учебных задач.

Ключевые слова: метод проектов, проектная технология, проектная деятельность, продуктивное обучение.

O.N.Tadeush

PROJECT METHOD AS AN EFFECTIVE LEARNING FORM TEACHING STUDENTS

The article deals with the investigation of the essence, content and functions of project method. The author has described in detail the classifications of class projects according to different criteria, substantiated the specific features of the organization, execution phases and applicability of the project method in educational process as an effective learning form teaching students.

The author has specified the requirements for the organization of students' project activities: problem setting; theoretical, practical and educational relevance of the project; organization of students' research work; development of the content-related part of the project with recorded phase results; selection of research methods, data collection, classification and analysis; discussion of results; presentation of results; project estimation; conclusions and directions for future research.

General execution phases of class projects have been singled out and described in detail, namely: the information-oriented phase, technological realization, summarizing the results, creative representation, project defense.

The author has come to the conclusion that the introduction of project method in educational process will facilitate the acquisition and deepening of students' knowledge, will develop their creative thinking, skills of team work, communication and conflict management, ability to use the methods of data search, collection, analysis and synthesis, necessary to solve the set tasks.

Key words: project method, project technology, project activities, effective learning.

Подано до редакції 23.10.2017.

УДК 378.937

© 2017

Татарнікова А.А.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ-МУЗИКАНТА У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

У статті обґрунтовано перспективи розвитку творчої індивідуальності фахівця-музиканта у процесі його професійної, зокрема, диригентсько-хорової підготовки в контексті ідей компетентнісного підходу. Розкриваючи суть провідних понять цієї нової освітньої парадигми, автор концентрує увагу на значущості формування професійної компетентності майбутнього фахівця-музиканта з арт-менеджменту під час його навчання у вищому мистецькому навчальному закладі. Розкрито сутність і специфіку професійної компетентності з арт-менеджменту як соціально значущого новоутворення особистості фахівця-музиканта, яке тлумачиться як інтегральний феномен у складі управлінської, сервісної, лідерської, персональної компетенцій. Подано ідею про необхідність створення інноваційної моделі організації вищої мистецької освіти на основі впровадження нових освітніх технологій, зокрема технологій арт-менеджменту.

Ключові слова: фахова підготовка, майбутні фахівці-музиканти, арт-менеджмент, професійна компетентність з арт-менеджменту, формування професійної компетентності з арт-менеджменту.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У духовному відновленні українського суспільства, як зазначено у провідних державних документах (Конституція України; Закони України «Про охорону культурної спадщини», «Про національний культурний продукт»; Концепція державної цільової програми підтримки культури і мистецтва на період до 2020 р.) зростає роль культури, яка має величезний потенціал з художнього, літературного й музичного мистецтва. При цьому звертається особлива увага на те, що в умовах стрімкого розвитку світового арт-ринку і креативних індустрій, сучасна мистецька діяльність, зберігаючи свої традиційні особливості, стає дуже різноманітною, вимагаючи ефективного менеджменту і виваженого фінансово-економічного супроводу в умовах ринкової економіки для забезпечення спроможності протистояти негативним видам конкуренції в сфері культурних послуг, без чого у сучасному світі не виживе навіть самий висококваліфікований творчий колектив або талановитий митець. Необхідність навчання арт-менеджменту фахівців-музикантів переважно зумовлена соціальними проблемами, підвищенням естетичних, моральних,